

# ТРЕНІНГ

Впровадження системи внутрішнього контролю в державному секторі:  
ВИМОГИ та КРАЩІ ПРАКТИКИ  
3-й день 2-га тема

## ПРОЦЕС МОНІТОРИНГУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ЗВІТНІСТЬ



м. Київ

13 - 17 березня 2017

# КОНСУЛЬТАНТ <sup>®</sup>

**Тарасенко Олена Вячеславівна**

Член Інституту

внутрішніх аудиторів України

Телефон: +38(095)418 -14-80,

E-mail: [elenataras@bigmir.net](mailto:elenataras@bigmir.net)

➤ На початку 2009 р. COSO опублікувала керівництво з моніторингу системи внутрішнього контролю з метою уточнення функції моніторингу компонентів внутрішнього контролю.





Monitoring Applied to the Internal Control Process

***Ефективний моніторинг є інтегрованим та забезпечує колективну ефективність всіх п'яти компонентів системи внутрішнього контролю.***

# Завдання моніторингу



**Якщо проблеми проактивно ідентифікуються та вирішуються, втрати знижуються.**

# Фундаментальні принципи моніторингу

*періодичні або разові оцінки дозволяють вищому керівництву визначити, чи функціонують інші компоненти внутрішнього контролю на постійній основі*



*недоліки внутрішнього контролю ідентифіковані та своєчасно доведені до осіб, відповідальних за реалізацію заходів щодо виправлення ситуації, а також до найвищого керівництва (у разі потреби)*



**Базис запропонованих рекомендацій з моніторингу системи внутрішнього контролю**

# Елементи моніторингу

Створення  
основи для  
моніторингу

Формування  
бачення й  
надання  
звітів

Розробка та  
здійснення  
процедур  
моніторингу



**згідно запропонованого підходу COSO до організації даного процесу, передбачається, що вищенаведені принципи найкращим чином будуть реалізовані за допомогою моніторингу, що ґрунтується на 3 елементах**

➤ **Створення основи для моніторингу, включає: розуміння вищим керівництвом необхідності реалізації таких заходів; ефективну організаційну структуру, яка визначає в межах моніторингу обов'язки співробітників установи з відповідними компетенціями, незалежністю, повноваженнями; наявність передумов застосування елементів внутрішнього контролю, за допомогою яких можуть бути здійснені постійні спостереження або окремі оцінки.**



**➤ Формування бачення й надання звітів вищому керівництву за результатами оцінки суттєвості виявлених недоліків і моніторингу, з метою забезпечення своєчасності реалізації відповідних заходів протидії.**

**➤ Розробка та здійснення процедур моніторингу ґрунтується на переконливій інформації щодо роботи ключових елементів контролю, спрямованих на значимі для цілей установи ризику.**

➤ **Моніторинг контролю** - це процес, що оцінює якість контрольних дій через певний час, та існує для того, щоб гарантувати, що засоби контролю продовжують діяти ефективно.

Він може досягатися безперервними діями моніторингу, окремими оцінками (наприклад, внутрішнього аудиту) або їх комбінацією.

➤ **Моніторинг СВК** проводиться постійно кожним підрозділом по процесах у межах відповідальності згідно карти процесів. На регулярній основі надається оцінка кожного з процесів на предмет ефективності («спрацювання») та адекватності (чи потрібним є контроль, чи у повній мірі виконує задачу), оновлюються нормативні та розпорядчі документи, тощо. У разі виявлення недоліків у СВК, аналізує недоліки, визначає або прогнозує наслідки та розробляє заходи з вдосконалення. Результати моніторингу, оцінка ефективності СВК, аналіз недоліків та наслідків, пропозиції щодо вжиття заходів для підвищення ефективності оформлюються у форматі звіту.

➤ **Незалежний підрозділ/відповідальний працівник** (відокремлена функція оцінки ефективності СВК від функцій її організації і здійснення) узагальнює результати моніторингу (звітність по СВК всіх підрозділів). Перевіряє адекватність оцінки з можливими джерелами (система скарг, база операційних ризиків, чорні списки, база шахрайства, результати відпрацювання заходів контролю: перевірок, електронного аудиту, штрафи, тощо). Погоджується чи не погоджується з пропозиціями щодо можливих заходів та складає агрегований звіт про узагальнені недоліки системи внутрішнього контролю, причини їх виникнення, ймовірні наслідки, до яких можуть призвести ці недоліки, та пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування системи внутрішнього контролю.

## Види процедур моніторингу

- **Періодична оцінка та тестування контролів внутрішнім аудитом;**
- **Програми безперервного моніторингу, вбудовані в системи;**
- **Аналіз на відповідний послідуочий контроль операційні звіти або метрики, які виявляють індикатори, що свідчать про недостатність контролю;**
- **Реконцеляція (звірки) даних з контролюючими органами;**
- **Самооцінка найвищого керівництва щодо ефективності його контролюючих функцій та “тону”;**
- **Запити комітету з аудиту інформації у внутрішнього та зовнішнього аудиторів;**
- **Оцінка якості внутрішнього аудиту.**

## **Питання моніторингу (задачі керівництва)**

- 1. Чи визначені значущі ризики для цілей установи, наприклад, ризики, пов'язані з формуванням точних, вчасних і повних фінансових звітів?**
- 2. Які є "ключові" контролі, що найкращим чином підтверджують висновок про ефективність внутрішнього контролю в даній області ризику?**
- 3. Яка інформація/дані підтверджує нам, що контролі продовжують ефективно працювати?**
- 4. Чи повинні ми в даний час виконувати моніторинг СВК який є не достатньо ефективним для оцінки внутрішнього контролю, до того ж призводить до непотрібного і дорогого тестування?**

## Що потрібно визначити

- 1. Характеристики, що дадуть впевненість а об'єктивності оцінщика;**
- 2. Період часу для впровадження моніторингу та періодичність його проведення;**
- 3. Визначити ступінь достатності та обсяги інформації, яка потрібна для підтвердження ефективності контролів;**
- 4. Способи, якими установа може зробити моніторинг більш ефективним.**



**Дякую за увагу!**